Beküldte mosz - 2023, március 4 - 12:13

35 év alatt immár másodszor – dr. Szepesi András jegyzete

WebORVOS
ONLINE EGÉSZSÉGÜGYI MAGAZIN
ARCHÍVUM

A szentendrei nappaliban Wolfgang Amadeus Mozart csodálatos zenéje szólt a háttérben, akkor még véletlenül, amikor 16 évvel ezelőtt, az esti híradóban felbukkant Molnár Lajos szikár alakja. Indokolta törvényjavaslatát, amivel a megelőző évtizedekben reménykedve felépített Magyar Orvosi Kamarát éppen elsöpri a tervezett reformjai útjából, visszanyomva a köztestületet a bélyeggyűjtők és a sakkozók – egyébként tiszteletreméltó – egyletei sorába.

2023. február 28-án, kedden már tudatosan választottam ki egy zenemegosztó csatornán, hogy a Ferencsik János vezényelte Állami Hangversenyzenekar és a Magyar Rádió és Televízió Énekkara ma is lenyűgöző Mozart-felvétele mellett kövessem a parlamenti képeket, amelyek cáfolták, hogy kétszer nem léphetünk ugyanabba a folyóba.

Hamarosan megjelent a közösségi oldalon dr. Birtalan Iván tiltakozása, a fiatalok számára kicsit talányosan: Nem hagyom el a gyermekemet, kitartok a Magyar Orvosi Kamara mellett! Iván valóban alapítója volt a MOK-nak, mint fiatal tatabányai kórházigazgató, hatalmas előkészítő munkát végzett. Ennek elismerése volt, hogy 1989 tavaszán az egyesületi kamara első, alakuló közgyűlése főtitkárrá választotta. Elnök a rendszerváltás körüli évtized egyik értelmiségi ikonja, dr. Veér András pszichiáter, az éppen Molnár által később bezáratott Országos Ideg- és Elmegyógyintézet (Lipótmező) főigazgatója lett, aki Ivánnal együtt építette és szervezte a kamarát. Ő már nincs közöttünk, de abszolút jogos, hogy ők sokáig „gyermekként” tekinthettek a MOK-ra.

A rendszerváltozás jelképe

Nem túlzok, ha azt állítom, hogy az 1990 körül élő magyar orvosnemzedék számára a felszabadulás, a rendszerváltozás jelképe, a régóta várt jobb jövő, a magyar egészségügy felemelkedésének reménye, jelképe lett a Magyar Orvosi Kamara törvényes megalapítása. Azóta több mint 30 évfolyam diplomás orvos hagyta el az egyetemeink patinás (sajnos sokáig meglehetősen kopott, de az elmúlt másfél évtizedben mégis sokat fejlődött) kulisszáit, hogy azután MOK-tagként kapcsolódjon be a gyógyításba, a szakvizsga megszerzésébe. Az ő kedvükért is írom ezt a jegyzetet.

Az én orvosi kamarám

Számomra a történet sokkal korábban kezdődött. Sokat ügyelő fiatal traumatológus „palántaként” 1974-ben hallottam először az orvosi kamara kifejezést. Kortárs kollégáimmal a Traumatológiai Intézetben éppen veszekedtünk a sebészeti osztály viszonylag tágas orvosi szobájában a beosztások igazságtalansága, szerintünk ostoba elfogultságai miatt, de egymást se kíméltük. Nyílt az

ajtó és belépett a két adjunktusunk, közvetlen tanítóink, Székely János és Buday Pál.

Pali rögtön ránk szólt, hagyjátok ezt a személyeskedő marakodást, mert ha lenne orvosi kamara, most „kapnátok a fejetekre". Nono, szólt János, ne vezesd félre a fiúkat. „Még nem merültek feledésbe a kamara bűnei, nem aktuális emlegetni" – mondta. E két megjegyzésben benne volt a két idősebb orvos mesterünk sorsa is.

János fiatal orvosként egy munkaszolgálatos században, majd bujkálva élte túl a vészkorszak tombolását, mint a Magyar Orvosi Kamara első elnöke, Orsós Ferenc professzor által a felsőházban megszavazott zsidótörvények elszenvedője. Palit, a budapesti egyetem néhány évfolyamával együtt, Halléba menekítették az orosz megszállás elől. János Bakay Lajos professzor egyetemi klinikáján, Pali a híres Pommersheim főorvos Rókus közkórházi osztályán tanulta a sebészet alapjait.

Mindketten nagyon jó sebészek voltak, de másképpen. Talán a poeta doctus-poeta natus ellentétpárral lehetne kifejezni a különbséget, de lefordíthatjuk Babits és Ady összehasonlításra is. Ez a két nagyon különböző ember remekül tudott együttműködni. Ha valami nagyon nehéz műtét jött, asszisztáltak egymásnak. Nekünk külön-külön is, folyamatosan. Megható volt látni, hogy amikor jöttek a katolikus és a zsidó ünnepek egymást helyettesítették az ügyeletekben, nem ritkán egymást követő napokon át. Életre szóló leckéket kaptunk orvosi kollegialitásból.

Kamara Bécsben

Legközelebb 1983 nyarán találkoztam a kamarával, amikor is bécsi munkavállalásom előtt be kellett mutatkozzak a bécsi orvosi kamara irodáján, a lefordított diplomám és szakvizsgáim másolatával, és mintát kellett adnom a normál és a recept aláírásomról. Mivel érdeklődtem a kamara iránt, egy kis mosollyal, ami kijárt a vasfüggöny mögül érkező „barbárnak", elláttak brossúrákkal az osztrák kamara működéséről, szabályairól, amit a következő hónapokban parányi vendégszobámban alaposan kiolvastam.

Akkor értettem meg, hogy idősebb kollégáim miért vágyakoznak egy olyan szervezet után, ami nem politikai párt, nem szakszervezet, hanem valami más, ami az orvosi lét morális kereteit szabályozza és védi is a tagjait az információs aszimmetria okozta értetlenségek és a környezet vagy a médiumok félreértéseinek következményeitől. Én is híve lettem a kamara eszméjének.

Nekünk is szükségünk lenne kamarára!

Néhány év múlva, az Egészségügyi Minisztérium gyógyító főosztályának vezetőjeként immár hivatalból szembesültem azokkal a problémákkal, amelyek megoldásához óriási szükség lett volna egy orvosi önigazgató köztestület, akkor Európában már mindenütt jelen lévő formájára.

1987 tavaszán, Szekszárd közelében Tengelicen, egy felnőttoktatási központban már az egészségügy korszerűsítéséről beszélgettünk több olyan szakértővel, akik a későbbi évtizedben az egészségügy vezetői lettek. Itt is felmerült a kamara hiánya, és Dévai Zsuzsa közgazdasági főosztályvezető kollégámmal „vettünk egy mély lélegzetet", és beírtuk ezt a záródokumentumba.

Ma is élénken emlékszem akkori miniszterünk, az egyébként békés és jóságos Medve László elemi felháborodására és kétségbeesésére. Hogy képzeljük, ebből hatalmas politikai balhé lesz, a magyar kamara rossz emléke, a fasiszta ideológiákkal való együttműködése örökre levette ezt a kérdést nálunk a napirendről. Nem fogadta el a szakmai érvelésünket, a jegyzőkönyvet „titkosíttatta", és az ő példányát páncélszekrényébe zárta.

Csehák Judit és támogató szerepe

Nagyjából fél év múlva, a kormány átalakítása során Csehák Judit lett a miniszter. Sokkal nyitottabb, modern, reformbarát szemléletet hozott magával. Amikor referáltuk ezt a lezáratlan kérdést, azonnal pozitív választ adott. Járt már nála Veér András, talán Birtalan Iván is, és beszámoltak a kamara alapításának szándékáról, az orvosok körében egyre erősebben megjelenő igényről.

Judit gyors és operatív volt, támogatta Veér és kollégái kezdeményezését. Nekem feladatul adta az előzmények megismerését, a nemzetközi tapasztalatok beszerzését, a jogi környezet vizsgálatát. Sitkéry Iván eredetileg sebész, de jelentős nemzetközi tapasztalttal rendelkező kollégám, Bodnár Béla fiatal jogászunk és az Országos Mentőszolgálat vezető jogtanácsosa, Deszpot László, valamint Gálszécsy András jogász, a Semmelweis Egyetem munkaügyi osztályvezetője, az Antall-kormány későbbi minisztere hónapokig dolgoztak a kamara alapításának előkészítésén. Hogy ez még a rendszerváltás előestéjén sikerült, az a felsorolt kollégák és még számos kiváló ember munkájának az eredménye.

Mivel az 1989. március 3-án, a Budapesti Kongresszusi Központban rendezett alakuló közgyűlés résztvevői ezekről keveset tudhattak, érdekes volt, hogy elég hosszan vitatkoztak azon, részt vehetünk-e vendégként a közgyűlésen. A nagy többség megszavazta, így helyet foglalhattuk a közönség soraiban. Szép pillanata volt az életemnek, az a kedves, kissé már homályos fotó őrzi az emlékét, amikor Veér Andrással, Sitkéry Ivánnal az ülésterembe kísérjük Csehák Juditot – és jegyzetem címlapképének választottam.

Arról, hogy mi történt ott, kollégáim találtak egy apró összefoglalót, a Dunántúli Napló 1989. március 4-i címlapjáról:

WebORVOS
ONLINE EGÉSZSÉGÜGYI MAGAZIN
ARCHÍVUM

Kulka Frigyes sebész professzor, az Orvostovábbképző egyetem rektora, megnyitó beszédét az orvosok ősi nyelvén, latinul egy áldás mondással fejezte be: Vivat, crescat, florescat Kamara. Éljen, növekedjen, virágozzék…

Én 1989-ben visszatértem a szakmámba, hogy azután 1991-ben egy másik miniszter kirúgjon. Azóta nem végeztem gyakorló orvosi munkát, de mindvégig tagja maradtam a kamarának és figyeltem a fejlődését. A korai időkben Nagy András Lászlóval, Doktorits Bélával és más kollégákkal még szerkesztettem az első, „kőnyomatos” kamarai lapot, majd két évtizeddel később még visszatérhettem az Orvosok Lapját nyolc éven keresztül szerkeszteni. A lapot a 2019 novemberi küldöttgyűlést követően rendben átadtam a Magyar Orvosi Kamara új vezetésének.

Napjaink története

Érdeklődve figyeltem, hogyan tudja beváltani ígéreteit az új elnökség és vezetőség. A választás után négy hónappal kitört COVID-járvány egyszerre nehezítette és segítette a dolgukat. Valahogy nehezen találtak kapcsolatot a szakmai kormányzással, ezért is sok mindenért a kormány politikáját látták felelősnek. Ezt el is mondták ellenzéki médiumoknak, így a Klubrádió honlapján egy hétig Kincses Gyula látszott, amint a Rogán-féle „bullshitgenerátort” szidja.

Emlékszem, megrémültem, hogyan fognak ilyen sértések után kommunikálni, együttműködni a kormánnyal? Az aggodalmam „bejött”, miközben a járvány közepén az orvosok történelmi méretű béremeléshez jutottak, ami joggal tette boldoggá a Magyar Orvosi Kamara vezetőit is, két nap múlva a Közlönyből tudták meg a „szolgálati törvény” bevezetését. Ebből a sokkból és sértődésből azután már teljesen soha nem gyógyultak ki. Ez talán még a mostani történésekre is hatással van.

Új kormány, új vezetők, új reménység

2022 tavaszán új kormány, az EMMI helyett Belügyminisztérium, új államtitkár: Takács Péter, és ezzel együtt egy ígéretes egészségügyi reform kezdett körvonalazódni, benne béremelésekkel. Kívülről nézve rengeteget tárgyaltak, Takács megjelent szakmai fórumokon, az elmúlt években teljesen szokatlan módon vállalt szerepléseket.

Tavaly őszig minden rendben lévőnek látszott. Azután „kiszivárogtak” a tervezett jogszabályok, és a korábbi sértődöttség kozmikus méreteket öltött. Sajnos, a kamara képviselői úgy érezték, „nem találnak fogást az államtitkáron” és a kommunikációjuk fokozatosan valamilyen ellenzéki töltettel telítődött, politikai szó és fogalomkészletet kezdtek használni. Ez már rossz jel volt. Látszott a bizonytalanságuk, egyes reform részleteket jónak mondtak, majd kicsit később ezt visszavonták.

A reform első nagyívű országos programja a sürgősségi ellátás stratégiai átalakításával kezdődött. Ezzel tulajdonképpen fenntartások nélkül egyetértettek. Más bajuk bőven volt, a tervezett intézményi összevonások, szerkezetváltások, az ehhez kapcsolódó változó munkahelyek réme, a COVID alatt is sok gondot és kínlódást okozó „vezénylések" okozta bizonytalanság és a szakdolgozók komolyabb béremelésének év közepére halasztása kritikus feszültséget idézett elő.

Komoly előkészítés, kérdőíves felmérések után február 4-re Országos Küldöttközgyűlést hívtak össze. Itt komoly nyomásgyakorlás mellett döntöttek. Ez érthető, de sajnos pragmatikus okokból rossz eszközt választottak. A háziorvosok ügyeleti részvételének megtagadásával akarták „meghekkelni" a sürgősségi reform bevezetését. Hát, ezt nem gondolták végig.

Az Elnökség súlyos hibájának tartom, hogy a sok szempontból jogos indulattal telített küldötteket nem tartották vissza a rossz döntéstől. Mert szakmai, emberiességi okokból ilyet pont az életmentő ellátások és szerveződések területén nem szabad tenni!

Tüske a köröm alatt

Mind az orvosi etosznak, a szakma szabályainak súlyosan ellentmond, de a társadalom is joggal tarthatja hibásnak, ha megérzi a következményeit. Álmos Péter alelnök, de Kincses is többször elmondták, az ügyeleti rendszer korszerűsítésével egyetértettek, de olyan területen akartak nyomást gyakorolni, ami fáj a kormánynak. Hát ez akkora kognitív disszonancia, hogy a Holdról is látszik.

Ma pedig bármit mondanak, magyarázkodnak, ezzel a kormányt durva lépéskényszerbe hozták. Látni lehet, hogy a március 1-jén indult második és harmadik vármegyében gondot jelent a szakmai létszám kiállítása. Persze az Országos Mentőszolgálat megoldotta, mert a bajtársak a feladatokat megoldják, de még előttük az ország nagy része.

Ez a „tüske a köröm alatt" nagyon tud fájni. A kormánynak. Ezért is volt a rapid jogalkotás, amit elveiben én se kedvelek. És még azt is el lehet mondani, hogy a politikai ellenzék abban reménykedik, hogy emiatt Brüsszel forrásokat fog visszatartani, amire a pedagógusok és szakdolgozók nagyon számítanak. De Álmos Péter alelnök is elismerte, hogy ugyan ők a szerződések megtagadását javasolták, de attól még a kormánynak gondoskodnia kell az ügyeleti ellátásról.

Nem lehetnek olyan tudatlanok, hogy ne lennének tisztában vele: ha Brüsszelben vagy Strasbourgban komoly jogi vizsgálatot fognak ez ügyben lefolytatni, és nem valamilyen politikai játszmát, akkor „sajnos" a kormánynak fognak igazat adni, mert az életmentő szerveződéseket a kormányzatnak minden áron fenn kell tartania.

Nemszeretem helyzet

Ilyen feszültségek után és közepette jött a Magyar Orvosi Kamara jog- és hatásköreinek csorbítása, többségének elvonása, a kötelező tagság megszüntetése. Számomra is „nemszeretem helyzet". Azonnal elindultak a mozgalmak, tartsuk fenn a kamarát, mert ennél alkalmasabb szervezet az orvosi entitás kifejezésére, identitásuknak megőrzésére nincs. Ezzel elveiben mélyen egyetértek.

Mint „ős MOK"-os, már nyúltam a klaviatúráért, hogy jelezzem, természetesen tag maradok, amikor ért két impulzus:

1. Kaptam egy maradásra ösztönző e-mailt a MOK Elnökség szignójával. Benne sértett, ellenzéki politizáló szöveggel, ami kifut a rendőrminiszter emlegetésére. Itt olvasható online környezetben is.

Mi az ördög ez? Elgurult a gyógyszerük? Magyarországon rendőrminiszter a kiegyezés óta nem létezik, mindig belügyminiszternek hívták a közigazgatási tárca vezetőjét, amelyhez például a két háború között is államtitkári szinten tartozott az egészségügy.

Eközben az összes ellenzéki erő harsányan sajnálkozott, támogatta őket, mindenfélét ígért, de szinte örvendeztek, hiszen milyen hasznos az orvosi kar elégedetlenségét, sértettségét politikai célokra használni.

2. Készült Álmos Péter alelnökkel egy interjú, amely egyebek mellett a politizálásuk felszabadulásáról és egy 5-10 ezer fős „ütőképes kamara" felállásáról vízionált.

Te jó ég! Lehet, hogy nem tudják, hogy az orvosi kamara lényege az orvosi lét, a sajátos szakmai, magas etikai színvonalának fenntartása és megőrzése? Nem tudják, hogy alapkövetelmény egy szakmai köztestülettől, hogy faji, vallási, politikai nézetektől függetlenül minden orvost be kell fogadnia? Egy hivatásrendi kamara nem tehet különbséget szimpátia alapján és nem követelheti meg az ilyen megnyilvánulásokat?

Elfelejtették, hogyan került egy gyilkos ideológia fogságába a régi Magyar Orvosi Kamara? Az akkori világ egyik leghíresebb igazságügyi orvosprofesszorának vezetésével, aki a katyńi tömeggyilkosság feltárásával, a KGB azonosításával hatalmas szolgálatot tett a nyugati világnak. De a vészkorszak bűneiért, kollégáink faji, vallási kirekesztéséért és sok esetben pusztulásukért bizonyítható felelőssége miatt soha nem térhetett vissza a magyar orvosok közösségébe.

Elengedtem a klaviatúrát, és elgondolkodtam.

Akarok én tagja lenni egy olyan kamarának, amelyik ellenzéki attribútumokat hordoz? Dehogy akarok! Az összes ismeretem szerint az ilyen szerveződést tilos kamarának nevezni, mert megtévesztő. Az ilyen „kamara” a politikai ciklusok szeszélyétől függően hol kormányon hol ellenzékben lesz?

Kedves Olvasóim!

Van még közel 30 napom, hogy kivárjam, a harci lázban égő, a médiumokat alig titkolt büszkeséggel látogató ifjú vezetők rájönnek-e tévedésükre? Észreveszik-e, hogy orvoshoz nem méltó, hogy nincs önreflexiójuk, azaz nem néznek (lelki) tükörbe? Ők hibátlanok, mindent jól csináltak, a Gonosz a másik oldalon van.

Tényleg? Ugyan mit szól ehhez a sokat látott és tapasztalt Kincses Gyula? Neki talán történelmi a szerepe, hogy immár másodszor is asszisztáljon a Magyar Orvosi Kamara kínos vergődéséhez. Ő azért elmagyarázhatná a fiatal kollégáinak, hogy kormányok jöhetnek-mehetnek, de orvosi kamarára mind az orvosoknak, mind a betegeknek szükségük van...

Mozart gyönyörű dallamai talán csökkentik a szorongásomat, de a szívem fájdalmát és az aggodalmaimat nem. Azok hosszú távon megnyugtató válaszokra várnak.

Forrás: weborvos.hu

Like

- up
  50%
- down
  50%

- A hozzászóláshoz be kell jelentkezni
- Print
- 2403 olvasás